

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v torek, dne 1. novembra 1932.

Štev. 126.

Kako je v naših konzumi

Zagovorniki konzumov silno radi govorijo, da je treba dajati konzumom posebne privilegije že zato, ker vrše ti veliko socialno nalogo, ker z nižjimi cenami olajšujejo delavstvu boj za obstanek in ker dajejo delavstvu možnost, da se s svojimi konzumnimi organizacijami lažje udeležuje v javnem življenju. Ne bomo se danes spuščali v to, da bi osvetlili bajko o nizkih cenah konzumov, ker je ta bajka itak vsak dan manj trdna, temveč pokazati hočemo samo na kratko, kako je z drugo »zaslugom« konzumov na polju socialne politike.

Če bi bili konzumi v resnici le v majhni meri pomembni za delavsko gibanje, potem bi se moralo vse delavstvo naravnost idealno zanimati za konzume in vsak občni zbor konzuma bi moral biti v resnici občni zbor vsega članstva. Zlasti še, ko občni zbor sklepa o razdelitvi čistega dobička in so torej člani že iz materialnih vzrokov zainteresirani, kako se gospodari v konzumu. Proti vsemu pričakovanju pa je treba konstatirati, da med članstvom ni prav nobenega zanimanja, kako se vrši uprava konzumov. Na občne zборе prihaja le neznatno število članstva, vedno bolj postajajo občni zbori le formalnost, ki jo opravijo tisti, ki ravno vladajo v konzumu. Zanimanja članstva pa je vedno manj in manj.

Zakaj to nezanimanje članov za njih konzume, zakaj ta brezbržnost delavstva? — Odgovor je jasn: Ker obstoji delavsko združništvo v Sloveniji skoraj le še iz centraliziranega tipa konzumnih društev. To se pravi, da gre vsa beseda konzumnim centralam, ki so nekakšne veletrgovine in ki zalagajo vse konzume, določajo cene in določajo vse drugo. Kar pride iz centrale, samo to je za konzum važno, ker samo to velja. Naravno, da je potem že čisto vse eno, če se član konzuma za svoj konzum zanima ali ne, ker odločitev gre vedno centrali. V centrali zopet pa imajo prvo besedo nameščenci, ki so edino strokovno usposobljeni za vodstvo konzumov in ki vrhu tega uživajo popolno zaupanje članov načelstva, ki so jih na njih mesto imenovali. Polagoma so tako konzumne centrale postale gospodar nad konzumi in prvotna misel konzumov je obledela. Dejansko je ostala le navadna trgovina, ki jo vodijo nameščenci v centrali in pa nekaj članov osrednje uprave. Ti postajajo polagoma identični s konzumno centralo in s tem tudi s konzumi samimi. Le še en korak in tudi vsi privilegiji konzumov so dejansko samo privilegiji za centralo in njih voditelje. Socialni pomen konzumov je tako popolnoma propadel.

Da je res tako, potrjujejo člani konzumov sami in da se nam ne bo očitala neobjektivnost, objavljamo članek, ki je izšel v listu, ki je čisto na konzumarskem stališču in ki docela potrjuje naša izvajanja.

Zadnja »Delavska pravica« objavlja namreč na uvodnem mestu članek g. Žužka »Prvo delavsko konzumno društvo in organizirano kršč. socialno delavstvo«. V tem članku pravi g. Žužek med drugim to-le:

»Vseskozi od prevrata sem se delavstvo na splošno ni brigalo za delavsko združništvo, obstoječe v Sloveniji pretežno iz centraliziranega tipa konzumnih društev.« Vzrokov za to je več in g. Žužek navaja te: Prvič že tip centraliziranih konzumnih društev sam na sebi onemogoča direktno udeležbo zadrugarjev pri upravi in vodstvu zadruga in je ta sistem do neke mere v diametralnem nasprotju z našimi kmetijskimi društvi po deželi, ki so avtonomne, da, skoraj suverene zadruge. Drug vzrok pa da je v tem, ker se delavstvo vedno zanaša na druge in se ne more vživeti v misel, da je vsak sam svoje sreče kovač.

In tako se je zgodilo, da vodstvo delavskega konzuma ni samo izgubilo stika z organiziranim delavstvom, ki je obenem članstvo tega društva, temveč se je celo postavilo v več slučajih v nasprotje z interesi organiziranega delavstva. In nato piše g. Žužek proti ravnatelju konzuma g. Alojziju Kocmurju in pravi, da je opozicija proti ravnatelju Kocmurju prišla do močnega izraza na skupščini ljubljanskih prodajalen dne 16. oktobra. Pri tem pravi, da navajajo uradni podatki za ljubljanske prodajalne nekaj nad 2000 članstva, da je pa na skupščino s člani načelstva in nadzorstva vred prišlo samo 45 članov, od katerih je 11 tvorilo opozicijo. G. Žužek pravi, da je opozicija enajstih na skupščini jasno povedala, da pojde v odkrit boj zoper konzumno vodstvo, osobito zoper vsemogočnega g. ravnatelja,

ki je kot uslužbenec obenem — po določbah sedanjih pravil — celo član načelstva tega taistega konzuma.

Svoj članek zaključuje g. Žužek, da hoče opozicija demokratičen konzum, v katerem bo imelo članstvo besedo in odločujočo moč in v katerem bo ravnatelj odgovoren delavstvu za svoja dejanja in nehanja.

Vse to, kar smo mi trdili, je potrjeno v tem članku g. Žužka. Z drugimi besedami pa se pravi to, da niti socialni momenti ne opravičujejo privilegij konzumov. Iz državnih finančnih razlogov so ti privilegiji neutemeljeni, s stališča davčne pravičnosti docela zgrešeni, sedaj pa je odpadel tudi vsak socialen razlog za te privilegije. Zakaj se jih torej ne odpravi! Ali je res mogoče, da more čisto napačna stvar obstojati še naprej?

Zakaj so slovenski obrtniki za skupne zbornice

Izčrpno poročilo predsednika Obrtnega društva, Josipa Rebeka

Jugoslovanski Lloyd je pred dnevi objavil članek, v katerem se nekdo zavzema za ločene zbornice ter trdi, da je večina slovenskih obrtnikov proti skupnim zbornicam. Na ta članek je odgovoril predsednik Obrtnega društva in svetnik Zbornice Josip Rebek s tem krepkim člankom:

Pred nekoliko dnevi je izšel v Vašem uglednem listu članek, v katerem piše dopisnik o razmerah v Dravski banovini s posebno tendenco, da bi ustvaril utis, ko da so slovenski obrtniki za ločene zbornice. To pa absolutno ne odgovarja resnici. Res je nasprotno, da je od 176 obstoječih obveznih obrtniških združenj glasovalo za skupno zbornico 118 združenj, proti pa samo 13. Ostalih 45 združenj še ni glasovalo. Ze sedaj je torej jasno, da se je ogromna večina obrtnikov v Dravski banovini izjavila za sistem skupnih zbornic. Poleg tega pa je treba uvaževati še to, da se je to glasovanje izvršilo po objavi zakona o obrtih ter pod kontrolo državnih oblasti, to je sreskih načelstev, ki so pazili na to, da se je izvršilo glasovanje objektivno. Pisec uvodoma omenjenega članka bi moral vedeti, da je uprava Dravske banovine po sreskih načelnikih poslala vsem obrtniškim združenjem pojasnilo o njih pravicah, ki jim pripadajo po zakonu. In baš na podlagi tega pojasnila se je izvršilo glasovanje z rezultatom: 118 proti 13 za skupne zbornice. Pa tudi v zadnjem času se opaža narastek tega razmerja moči v korist skupnih zbornic, kar je najbolje dokazal veliki manifestacijski zbor mesarskih mojstrov, ki se je vršil dne 12. oktobra v Mariboru in ki se ga je udeležilo 200 delegatov iz vse Dravske banovine. Soglasno se je zbor izrekel za skupne zbornice in to njegovo stališče je bilo krepko povdruženo tudi v resoluciji. Pa tudi letna skupščina združenja slaščičarjev, ki se je vršila te dni, se je soglasno izjavila za skupne zbornice.

Kje je vzrok za to stališče? V ljubljanski zbornici obstoji že mnogo let v resnici čisto avtonomen obrtni odtsek, v katerem so bili združeni najboljši voditelji slovenskega obrtništva, ki so vsled svoje inteligence in nastopa zelo mnogo storili za obrtniški stan in v prvi vrsti dosegli tudi to, da je vedno obstajalo ozko sodelovanje in najožji kontakt med obrtniki in ljubljansko zbornico, česar ni bilo niti pri eni drugi zbornici. Ljubljanska zbornica je imela že pred vojno merodajno besedo v kuratoriju deželne zbornice za pospeševanje obrta. Ni torej resnica, kar trdi pisec uvodoma omenjenega članka, da se je začela ljubljanska zbornica šele v zadnjem času iz taktičnih razlogov zanimati za interese obrtnikov, ker če bi bilo to res, odkod potem, da je bila ljubljanska zbornica vedno tako močno ukoreninjena v slovenskem obrtništvo.

Iz letnega poročila ljubljanske zbornice se vidi, da je ljubljanska zbornica v enem samem letu več izdala za pospeševanje obrtništva kakor pa obstoječa obrtniška zbornica

v Beogradu v vseh zadnjih desetih letih. Na temelju od državnih oblasti potrjenih podatkov se vidi, da je ljubljanska zbornica dala nazaj obrtništvo skoraj vse prireze, ki jih je dobila od obrtnikov in to bodisi za Zavod za pospeševanje obrta, bodisi za obrtno-nadaljevalne šole itd. Ves uradniški aparat ko tudi vsi upravni izdatki so šli skoraj izključno na breme trgovine in industrije. Slovenski obrtniki se dobro zavedajo, da jim more pomagati samo strokovna usposobljenost in solidno delo, s tem pa jim bo zagotovljen tudi ugled in upliv. Brez vsakega dvoma pa je tudi, da bi morali plačevati slovenski obrtniki dva ali trikrat več za zasebno zbornico, če bi hoteli samo približno toliko voditi računa o potrebah obrtništva, kakor se to danes dogaja, ko študira s pomočjo ljubljanske zbornice 12 talentiranih naših obrtniških mladeničev v tujini, da si tam pribore pravo strokovno izobrazbo.

Res je — in baš v tem ima prav pisec uvodoma omenjenega članka — da služi pristašem posebnih zbornic beseda »obrnishka zbornica« kot volivno geslo. Če pa govori pisec, da bi bilo treba vprašanje edinstveno rešiti, potem s tem jasno pove svoj strah, da ni upanja, da bi v Dravski banovini zmagovalo geslo o »obrnishkih zbornicah«. Kar se pa tiče edinstvenega reševanja tega vprašanja, to ono ni bilo sprejeto niti v zakonu o obrtih in zato se more debatirati tudi o tem, če ne bi bilo bolje, čarskih in tudi o posebnih stavbinskih zbornic. To tudi že iz razloga, ker se danes govori celo že o posebnih bančnih, gostilničarskih in tudi o posebnih stavbinskih zbornicah. To bi pa bila v resnici parcelacija narodnega gospodarstva, ki na noben način ne bi bila nikomur v korist. Res je nadalje, da služi agitatorjem za ločene zbornice tudi kriza v agitacijo, ker govore, da bo tudi kriza prenehala, če pride do obrtniških zbornic. Takšnim agitatorjem treba odgovoriti z besedami nemškega kancelarja Papena, ki je pred nekoliko dnevi dejal na zborovanju nemških obrtnikov, da je tkzv. nadobrnishstvo produkt krize in da bo to prenehalo, ko se pogloblja gospodarski položaj. Torej tudi nemške obrtniške zbornice niso v tem pogledu do rasle svojim nalogam.

Kljub vsem težkim časom bo ogromna večina slovenskih obrtnikov odločno za skupne zbornice že zaradi tega, ker slovenski obrtniki dobro vedo, da vodijo gospodarstvo ljudje in ne sistemi in zato hočejo počakati, da vidijo, kakšne uspehe bodo prinesle ločene zbornice. Zaradi tega je značilno, kar piše neki mizarski obrtnik v zadnjem »Obrtnem vestniku«, ko pravi: Pustite vi našo zbornico pri miru, naj ona kot skupna še nadalje dela in naj druge ločene zbornice konkurirajo s temi še preostalimi skupnimi zbornicami, pa bomo iz primerjanja in vzporejanja najbolj videli, katere uspešnejše delujejo v korist obrtniškega stanu.

Brezupen položaj za trgovce na Reki

Sušački »Novi list« piše: Položaj reških trgovcev-detalistov — ker velikih trgovcev na Reki sploh ni — ni bil v zadnjih petih letih rožnat, kakor pa je danes slab je v resnici neverjetno. Če se je moglo Reko pred kratkim imenovati še mesto, ki umira, ki je polagoma ali gotovo izgubljalo na trgovini in prometu, se mora danes reči, da je Reka že mrtvo mesto. Vse mogoče se je poskušalo napraviti iz Reke in ni fiskalne odredbe, ki ne bi bila izdana, da se pomaga Reki. Železniške koncesije, obveznost pristanka v reški luki vseh parnikov, ki vrše redno službo na italijanskih progah iz Trsta in Benetk, milijonska posojila trgovcem in obrtnikom, brisanje davčnih dolgov, ustanovitev svobodne cone, naročila ladjedelnic, fabriki torpedov itd., vse se je poizkušalo, a vseeno se danes jasno vidi, da za bolnika ni pomoči, da je bolnik mrtev. Reka je gospodarsko mrtva. Kar je še ostalo, to se bori in izdihuje. Sedaj, ko ni na Reki ne naših kupcev ne naših ljudi, se najbolj jasno vidi, da so bili naši ljudje, ki so dali nekaj življenja Reki. In kakor hitro je ta majhen, a za Reko silno važen dotok, prenehal se je ustavilo vse. Na Reki je položaj trgovcev obupen in ta zima, ko se itak preneha vsak posel, bo katastrofalna, saj je že itak že sedaj skoraj vsak drugi lokal na korzu in na prometnih ulicah pust in prazen ter z dol spuščeni roloji. Reka je samo sebe žrtvovala, ne da bi ta žrtev komurkoli koristila. E. B.

Težaven finančni položaj Rumunije

Rumunska vlada se na vse mogoče načine trudi, da spravi državni proračun v ravnovesje. Vsled silnega padca državnih dohodkov je bil prvotno na 25 milijard določen proračun znižan na 15 milijard lejev. Vprašanje pa je, če bo moglo pri tako silnem znižanju ostati, ker mora Rumunija od teh 15 milijard plačati 6 in pol milijarde za zunanje dolge in bi ji ostalo za notranje potrebe le 8 in pol milijarde. Sploh predstavljajo zunanji dolgovi za Rumunijo eno največjih težav, ki se je sedaj še poostрила, ker pada vsled sovjetske konkurence konzum rumunskega petroleja. Zato se rumunska vlada trudi, da doseže od svojih zunanjih upnikov moratorij za več let. Vse kaže, da bodo zunanji upniki rumunski vladi v tem pogledu ustregli, s čimer bi si Rumunija prihranila letno 1.500 do 2.000 milijonov lejev. Poleg tega skuša Rumunija doseči tudi znižanje obrestne službe in to za transferne terjatve. Sedaj se v tem oziru vodijo pogajanja v Londonu in v Parizu. V tej težki situaciji so pričeli nekateri propagirati inflacijo, ki jo je pa finančni minister Mironescu odločno zavrnil. Da si priskrbi potrebne devize, je rumunska vlada znova poostрила devizne predpise in med drugim tudi prepovedala dajanje kreditov in jamstev tujim tvežkam.

MADJARSKI PODALJŠAN MORATORIJ DO FEBRUARJA

Iz Budapešte poročajo, da bo v kratkem podpisan med Madjarsko in upniškim odborom Amerike in Anglije nov dogovor, po katerem se bodo v glavnem podaljšala določila prejšnjega odgovora o odplačevanju madjarskih dolgov. Od povračila dolga so upniki zopet začasno odstopili, obrestni pa mera Madjarska plačati, toda v pengih, ki jih položi pri madjarski Narodni banki. Podaljšana so bila v vsem kratkoročna posojila v skupnem znesku 600 milijonov pengov (6 milijard Din) do 1. februarja 1933. Nekaterim madjarskim izvoznim predmetom, ko radio-aparatom in pohištvo, nameravajo angleški upniki olajšati izvoz, zlasti v Južno Afriko s posebnimi premijami. Ta izvoz bi financirali z denarjem, ki je vezan pri Narodni banki.

E. B.:

Kapital — kapitalizem — kapitalistični sistem

Pojmovanje besede kapital je tako mnogostransko, da si povprečno trgovsko izobražen človek, ki se skuša znajti v tem pojmu iz časopisnih in strokovnih člankov, komaj more ustvariti količjak jasno in razpredeljeno sliko o njem. Kdor pa išče razlago pojma o kapitalu v znanstvenih razpravah, bo našel, da si niti znanstveniki niso povsem edini. Od Francozov Quesnaya, Turgot, Condillaca do angleških klasikov Smitha, Riccarda, Malthusa in drugih do Marxa in novjših nemških teoretikov sem se pojmi izpreminjajo. Vsak čas je po svojem gospodarskem, kulturnem in socialnem razvoju zahteval svojo, za tisti čas več ali manj primerno razlago pojma o kapitalu.

Novodobna družba, ki se tako zelo izživlja v živi današnji socialni borbi, pa si že ustvarja nove pojme o kapitalu in njega novih sestavljenkah, ki so produkt novega življenja, t. j. o kapitalizmu in kapitalističnem sistemu, katere besede slišimo danes vsak dan v najrazličnejših zvezah različno pojmovane. Do priprostega človeka navzdol pojmuje vsak po svoje in se ravna po prilikah, razpoloženju in po mnogokaterih vidikih, ki niso niti stvarno obdelani niti niso dostikrat v pravi vzročni zvezi s socialnimi in gospodarskimi dogodljaji.

Ponavljeno se kapital istoveti s kapitalizmom in slednji s kapitalističnim sistemom tako, da dobimo končno pravzaprav za vse tri besede eno samo **posplošeno pojmovanje**, ki pa seveda izveni na splošno v precej neprijaznem smislu.

Splošen pojem kapitala je izredno široko osnovan in raztegljiv v mnoge ožje variante gospodarskega in kulturnega življenja. Kapital pa je na zadnje vse, kar nosi neko obeležje sredstva za obogatitev in izkoriščanje. Kapital je mnogokateri predmet konkretne (hiša, polje, gotovina, premožek) ali pa tudi abstraktne (pridnost, zmožnost, znanje, sposobnost i. dr.) narave. Gospodarski pomen enih kakor drugih je zelo različen, vendar pa v taki medsebojni zvezi, da moramo, kadar govorimo o nastanku in razvoju kapitala, govoriti tudi o kapitalih abstraktnega značaja, ki so pravzaprav prvobitni povzročitelji kapitala.

Za dosego cilja, t. j. da ločimo te tri pojme eden od drugega, bo utegnili zadostovati za praktično življenje ta praznaga:

Kapital je vsaka stvarna in abstraktna dobrina, ki služi človeku poedincu, da jo izkoristi po svojem lastnem preudarku za pridobivanje novih dobrin za ohranitev samega sebe (samoohramba in samoobramba), ne glede na to, ali utegne tako izkoriščanje škoditi drugemu, odnosno družbi. Naj je kapital stvaren ali abstrakten predmet, on je vedno in tudi bo vedno le orodje človekovega razuma, sposobnosti, volje itd. Torej ni kapital nič takega, kar že samo po sebi učinkuje, nego učinkuje šele tako in takrat, kadar ga človeški razum, volja, spoznanje in hotenje tira v zaželjeno smer. Napačno bi bilo videti torej v kapitalu ono zlo, ki mehanično po svojem obstoju povzroča asocijalna gibanja, trenja in stanja. Kapitali so za samoohrambo človeka **nujno potrebni** in zaničati jih ne more niti komunizem, ki naj bi ne imel po naših pojmi nikakega opravka z njimi. Kapitali so po svoji uporabljivosti edino le tehnično sredstvo kakor vsako mehanično orodje v rokah človeka. Priprosto ljudstvo pa razume pod kapitalom običajno le stvarne, torej konkretne dobrine kakor polje, hišo, premožek i. dr. Odtod izvira tudi njegovo neprijazno razpoloženje napram konkretnemu vidu bogastva.

Kapitalizem je pojav novejša dobe. Uporablja se ta beseda premnogokrat z dokaj hladnimi izlivi občutja. Nizko socialno stoječa plast naroda vidi v kapitalizmu zastopane vse osebe skupaj, ki posedujejo stvarne dobrine (na abstraktnih dobrinah se običajno pozablja) za izkoriščanje socialno slabo stoječe množice. Kapital posedujoče osebe in vse stvarne dobrine v enem samem pomenu naj je kapitalizem. Domneval bi, da je beseda kapitalizem izšla iz ljudstva in vsebuje sestavo

konkretnega kapitala + lastnika kapitala

Gospodarski svet pa pojmuje pod kapitalizmom sestavo konkretnega in abstraktnega kapitala + lastnika, v kolikor se tudi ne istoveti že s pojmom kapitalističnega sistema.

Kapitalistični sistem pa je pojav najnovejša dobe. Socialno nižje stoječa množica govori o njem še z nekaj več stopinj hladnejšim občutkom. Ona vidi v besedi »sistem« neko stalno neizpreminjajočo smer in trajanje načina izkoriščanja in uporabljanja kapitalov od strani lastnikov v škodo skupnosti. V »kapitalističnem sistemu« je zapopadana torej skupina:

konkretni kapital + lastnik + način uporabljanja in delovanja.

Prav je, da poskušamo ugotoviti pojmovanje teh besedi od strani socialno šibkejšega ljudskega sloja. Življenje in instinkt mu narekuje tako pojmovanje. Pod težo razmer pa v posplošenem medsebojnem razumevanju dokaj hitro zamenjuje množica svoja lastna pojmovanja in jih istoveti, odnosno vidi v kapitalu že izražene vse funkcije kapitalizma in kapitalističnega sistema.

Gospodarski svet vidi v besedi »sistem« liberalno - individualistično gospodarstvo. Znanstveni svet se temu pojmovanju tudi pridružuje. Liberalno-individualistično gospodarstvo pa ni samo dano v izrabljanje kapitalizmu, nego prav tako tudi gmočno šibkejšemu. Parveniji ali selfmademani niso nikaka redka zadeva. Toda zakon moči ali zakon močanskega položaja pa igra tu prosto svojo vlogo, ki povzroča tolikšne difference med gospodarsko močnim in šibkim slojem.

Kapitalistični sistem pa v resnici ni prav nič drugega kakor liberalno-individualistično gospodarstvo. Dokler ne ustanovimo posredovalne vezi med liberalno-individualističnim gospodarstvom in nacionalno ekonomijo, katero imenujemo v novejšem času tudi socialno ekonomijo, toliko časa bodo difference vedno trajale in bodo več ali manj nevzdržne. Liberalno individualistično gospodarstvo je splošno uveljavljena smernica, po kateri deluje vsak poedinec, najsi je gmočno šibak ali ne, z vso svojo svobodno voljo, svojim imetjem in znanjem, svojo sposobnostjo, po lastnem preudarku in brez ozira tudi takrat, kadar gre v škodo širokemu nacionalno-gospodarskemu življenju.

Dejstvo je, da se poslužuje trajno in redno v svojem mišljenju in kalkulacijah gmočno šibkejši v pridobivanju koristi za svojo samoohrambo in samoobrambo v bistvu točno istega kapitalističnega sistema kakor gmočno močnejši. Vsled tega je zmotno, če se kapitalističnemu sistemu očita več grehov, kakor pa mu jih pritiče. Kapitalizem, da uporabljam sedaj to besedo, ni organiziran v smislu koristi nacionalne odnosno socialne ekonomije. Po sedanjem vzoru je kapitalizem in njegov sistem enosmerna delujoča sila. Nemogoče jo je odkloniti v drugo smer, dokler ne bomo oživitvorili v nacionalni ekonomiji novo silo, odnosno ustvarili nosilca te sile, ki bo dajal kapitalističnemu sistemu smer k nacionalni ekonomiji. Kapitalističnega sistema ne moremo zaničati in je njegov obstoj začasno prav tako upravičen kakor obstoj poedince — človeka, za katerega ta sistem obstoja v svrhu samoohrambe in samoobrambe. Pojem kapitalističnega sistema odnosno liberalno-individualističnega gospodarstva se more kriti z obstojem človeka poedince — individua, pojem nacionalne odnosno socialne ekonomije pa z obstojem družbe — naroda.

V privatnem življenju regulirajo odnose med poedincem-individuom in družbo zakoni, kateri narekujejo poedincem izvestne pravice in dolžnosti do družbe in družbi prav tako pravice in dolžnosti do poedince-individua. Kakor so v praktičnem življenju ti medsebojni odnosi do neke mere dobro regulirani, tako nimamo reguliranih teh odnosov v gospodarskem življenju. Zato se smatra, da kapitalistični sistem, kadar doseže uspehe, izrablja zakon moči odnosno, da po svojem močanskem položaju izkorišča svoje sile nemoteno tudi v škodo družbe. Zato se prikazuje v očeh gmočno slabo stoječe družbe kapitalizem in kapitalistični sistem kot nekak vampir, mamon, izsesevalec ljudstva. Odtod tudi to sovraštvo do kapitala. Gmočno šibkejši sloj zato tudi (posebno pa še v časih krize) poskuša pridobiti drug močanski položaj in si ga išče v prevratnih smereh in komunizmu, kar ni prav nič drugega, kakor prehajati iz enega ekstrema v drug.

Obiščite avtomatični bulet
DAJ-DAM

Iz naših organizacij

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico se vrši v torek, dne 8. novembra 1932. od 8. do 12. ure dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje v Celju, Razlagova ulica št. 8, pritličje, levo.

Preselitev urada Združenja trgovcev za sreze Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah v Celju. Člane imenovanega združenja opozarjamo, da se od 30. oktobra t. l. dalje nahajajo pisarniški prostori v Samostanski ulici št. 8/I. (nad glavno trafiko) v Celju. — Uprava.

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne

Dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

Takse Zbornice za TOI

Banska uprava je odobrila, da sme Zbornica za TOI v Ljubljani pobirati od 1. novembra naprej naslednje takse: a) pri izdajanju potrdil po § 95 odst. 5 zakona o obratih:

1. za delniške družbe Din 500
2. za industrijske obrate » 300
3. za vse hotele in vse na dovolitev vezane obrate » 250
4. za restavracije » 150
5. za ostale gostilničarske obrate » 100
6. za trgovske obrate en gros » 200
7. za trgovske obrate en detail » 100
8. za trgovske pomožne obrate » 200
9. za rokodelske in ostale obrtniške obrate v mestih » 100
10. za rokodelske ostale obrtniške obrate na deželi » 50

Pri otvarjanju filiale ali postavitvi poslovnice se pobere polovica takse.

Za legitimacije trgovskih potnikov pri trdkah, ki ne zaposlujejo nad 5 potnikov za vsako legitimacijo po 20 Din, pri drugih trdkah pa po 50 Din za vsako izdano legitimacijo.

Priporoča se

GREGORC & Ko.
LJUBLJANA

Veletrgovina specerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in spirita

TELEFON: 22-46 Brojavci: GREGORC

Zahtevajte specialne ponudbe!

VPRAŠANJE ŠILINGA

Avstrijska vlada pripravlja izenačenje oficijalnega kurza šilinga z njegovim tečajem v svobodnem prometu. V zvezi s tem bi se imel v Avstriji obnoviti svoboden promet z devizami. Največ se sedaj govori o višini, na kateri naj bi se šiling stabiliziral. V Nemčiji ima šiling 12 odstotkov nižjo ceno, kakor pa je njegov uradni kurz. Avstrijska vlada bi hotela stabilizirati tečaj šilinga na stari višini in bi v ta namen uporabila posojilo Zveze narodov, ki ga pričakuje. Če se bo avstrijski vladi njena namera posrečila, pa je še negotovo, ker se je v zadnjem času njen finančni položaj poslabšal. Kakor se namreč poroča, bo avstrijska Narodna banka ustavila konec oktobra vsako izdajanje deviz, razven za nabavo najnujnejših sirovin. Na ta način bo trgovina navezana edino na zasebni klining. Niti železnice ne bodo dobivale deviz, ki jih potrebujejo za transport po tujih železnicah.

»BUDDHA«

TRADE MARK

„BUDDHA“
čajne mešanice so najboljše
TEA IMPORT, LJUBLJANA

Telefon 26-26

Večna pot 15

Telefon 26-26

Po svetu

Odkupno ceno za stare srebrnike je finančni minister povišal.

V predststvu balkanske konference je bil dosežen sporazum in bo Bolgarska na njegovi podlagi zopet vstopila v organizacijo balkanske konference.

Novo češkoslovaško vlado je vendarle sestavil agrarec Malypetr. Vladna koalicija je ostala neizpremenjena. Notranje ministrstvo je prevzel moravski deželni predsednik dr. Černy, kar je najvažnejša sprememba v vladi. Uradniške plače se znižajo šele pri dohodkih nad 9000 Kč letno.

Koalijska vlada opozicije pod predstvom Caldarisa, šefa monarhistične ljudske stranke, je bila sestavljena na Grškem, potem ko je Caldaris izjavil, da priznava sedanjo republikansko ustavo.

Francoska vlada je predložila podrobno izdelan razorožitven načrt, ki bo po mnenju velikega dela evropskega časopisja podlaga za uspešno delo razorožitvene konference.

Francija bo opustila mandat nad Sirijo in ga nadomestila s podobno pogodbo, kakoršno je sklenila Vel. Britanija z Irakom.

Za predsednika Mednarodnega urada za delo je izvoljen zastopnik britanske Indije Chatterjee.

Demokratski predsedniški kandidat Roosevelt se je načelno izjavil za priznanje sovjetske Rusije.

Za kandidata Hoovera so se izgledi v zadnjem času zelo zboljšali, ker je cela vrsta najuglednejših ameriških mož, ko bivši predsednik Coolidge, letalec Lindberg in drugi, začela živahno agitirati za izvolitev Hoovera.

Bolivijski poslanik v Washingtonu je bil pooblaščen od svoje vlade, da prične mirovna pogajanja s Paragvajem.

Danski finančni minister je predložil parlamentu zakonski načrt o konverziji 5% domačega posojila iz l. 1917 v višini 30 milijonov kron na 4-5% posojilo s petletnim odplačilom.

Med vlado Južne Afrike in londonskimi bankami je bil sklenjen sporazum, po katerem dobi Južna Afrika posojilo v višini 8 milijonov funtov po tečaju 96-50.

Irska pri določanju angleških carin ne bo uživala ugodnosti dominijona in bo morala plačevati poleg 20 odstotkov bojnih carin še 10 odstotkov splošnih angleških carin.

Italijanski paroplovni trust (720 milijonov lir osnovnega kapitala) ne bo za prvo leto izplačal nobene dividende.

V Milanu se je ustanovila avstrijsko-italijanska družba, ki bo izkoristila brezposodobeno stanje med Madjarsko in Avstrijo in na podlagi prikritega preferenčnega carinskega dogovora povečala trgovski promet med Avstrijo in Madjarsko.

Angleška dobroimetja v Ameriki cenijo v Wal Streetu na največ 125 milijonov dolarjev, dočim zapade dne 15. decembra okoli 100 milijonov dolarjev angleškega obroka za vojna posojila.

Belgijski jekleni kartel so osnovali vsi belgijski zavodi in s tem omogočili pogajanja za ustanovitev mednarodnega jeklenega kartela.

Argentina je predlagala, da naj svetovna gospodarska konferenca sklene vsaj za 2 leti omejitev s pšenico nasejane ploskve.

Največji ameriški proizvedent pšenice, Price v Texasu, ki je letno pridelal do 31 in pol milijonov bušljev, je vsled silno slabe žetve napovedal konkurz.

Dotok zlata v francosko Narodno banko še traja in je prejšnji teden prišlo iz Anglije za 11 milijonov frankov zlata.

Število brezposelnih je v Ameriki v zadnjem tednu padlo za pol milijona na 11 milijonov.

Cene v vagonskih restoranih

Za razvoj tujskega prometa je velike važnosti ne samo, kako hitro in po kakšni ceni pride potnik na cilj svojega potovanja, temveč tudi kako se prehrani na vožnji. Zlasti za potnike, ki prihajajo iz daljnih krajev je to vprašanje važno in pri nas moramo predvsem računati s takšnimi potniki. Kar so bile nekdanj za potnika gostilne ob cesti, to so danes za potnika v železniški vagonski restorani. Če potnik ve, da bo v teh vagonih postrežen dobro in poceni, potem se bo raje odločil k potovanju. Če pa ve, da bo v vagonskih restoranih moral drago plačati jed, potem more to čisto spremeniti načrt njegovega potovanja.

Vagonski restorani so last Družbe spalnih vagonov in vagon-restoranol in zato po vseh državah enako organizirani in vodeni. Po pravici bi zato človek pričakoval, da so tudi v vseh državah cene v vagon-restoranih enake. To mnenje pa je čisto zmotno in zato je napravilo beograjsko »Narodno blagostanje« zasluzno delo, ko je v svoji zadnji številki nastopilo proti tej čudni politiki družbe spalnih vagonov in vagon-restoranol, da so namreč cene v Jugoslaviji neprimerno večje, kakor pa v drugih državah. »Narodno blagostanje« se je potrudilo, da je na podlagi jedilnih listov ter plačanih računov iz raznih držav sestavilo cenik za jedila v vagon-restoranih v posameznih državah. Na podlagi teh podatkov je objavilo to točno in zanesljivo tabelo:

V vagon-restoranih velja:

Država	Kava	Menu	Stekl. piva	Čaša mleka	Juha
Jugoslavija	7.—	45.—	8.—	5.—	4.—
Češkoslov.	6.—	42.—	5.25	4.50	3.—
Nemčija	4.75	40.—	7.—	4.—	4.—
Švica	6.60	55.—	6.60	3.50	4.20
Francija	4.40	33.—	6.—	4.40	3.—

Kakor se torej iz te tabele vidi, je hrana v vagon-restoranih najvišja, ko se ti vozijo skozi Jugoslavijo. Le v Švici je Menu še

nekaj dražja, pri tem pa je vpoštevati, da pri silni valutni razliki ta višek sploh ne pride v poštev. In te najvišje cene veljajo baš za Jugoslavijo, kjer so živila daleko pod ceno svetovne paritete, ko se plačuje v Jugoslaviji v najboljših hotelih za nič manj dobro kosilo ko v vagon-restoranu največ 20 Din.

Vsled te izredno visoke cene, so vagon-restorani, kadar vozijo po Jugoslaviji, najmanj obiskani in dočim se v drugih državah vrši kosilo v 3 do 4 serijah, je v Jugoslaviji potnikov komaj za eno serijo. Vsi potniki, ki prihajajo iz Nemčije, Češkoslovaške in Avstrije morajo v Jugoslaviji nakrat več plačati za obed, kakor so plačevali v drugih državah. Ali se naj mar s tem reče, da se v Jugoslaviji potniki odirajo, da je tu vse dražje, ali se hoče s tem potnike odvrtiti od Jugoslavije?

Pa tudi z ozirom na naše domače potnike moramo proti takšnemu postopanju uprave vagonskih restoranol najodločnejše protestirati. Za zdravje potnikov je največje važnosti, da prejmejo toplo hrano, da se ne hranijo z bogve koliko dni že starimi mesnimi jedili, kar je danes za naše domače potnike skoraj edin način prehrane. Če so v vagonskih restoranih nizke cene, oziroma cene, ki odgovarjajo našim tržnim cenam, potem se bodo mogli tudi naši domači potniki posluževati teh vagonov in že vsled večjega prometa bo družba spalnih in restoranskih vagonov prišla tudi na svoj račun.

Seveda pa tudi v tem primeru ne bodo mogli vsi potniki jesti v restoranskih vagonih, a tudi ti so potrebni tople hrane. Zato se naj uvedejo posebni restoranski vagoni za 3. razred, kakor je to v Franciji. Za 10 dinarjev dobi tam potnik prekajeno meso z zeljem ali pa klebasico z zeljem. Če je to mogoče v Franciji, je mogoče tudi pri nas. Treba je le malo dobre volje in k tej naj bi naša železniška uprava opomnila Družbo za spalne in restoranske vagonne.

Vloge pri naših regulativnih hranilnicah

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic so znašale vloge s pripisanimi obrestmi pri regulativnih in banovinskih hranilnicah v Sloveniji dne 1. septembra 1166.9 milijonov Din. Od 1. junija dalje ni znatnejše izpremembe. Nazadovanje vlog se je nekoliko ustavilo, ker so se v juliju in avgustu zmanjšale vloge le za 19.5 milijona Din, dočim so v 2. letšnjem četrtletju nazadovale še za 52 milijonov Din. Gibanje vlog v regulativnih hranilnicah Dravske banovine od začetka 1931. kažejo te številke (v milijonih Din):

1. januarja 1931	1182.1
1. julija 1931	1219.8
1. januarja 1932	1205.6
1. aprila 1932	1238.4
1. julija 1932	1186.4
1. septembra 1932	1166.9

Te številke dokazujejo, da je stabilnost vlog v regulativnih hranilnicah mnogo večja, kakor pri vseh denarnih zavodih v državi, kajti pri teh so padle vloge od najvišjega stanja dne 1. junija 1931 pa do 1. junija 1932 za okoli 3 in 3/4 milijarde ali za 23%, dočim so padle pri regulativnih hranilnicah le za 5.8%.

Pri največjih hranilnicah v Dravski banovini je bilo stanje vlog na dan 1. septembra t. l. (v milijonih Din) to: Ljubljanska mestna hranilnica 437.9, Hranilnica Dravske banovine v Ljubljani 146.2, Mestna hranilnica v Mariboru 128.6, Hranilnica Dravske banovine v Mariboru 81.8, Mestna hranilnica v Celju 50.2, Mestna hranilnica v Kranju 43.7, Mestna hranilnica v Novem mestu 35.8, Mestna hranilnica v Radovljici

31.1, Okrajna hranilnica v Slovenjgradu 26.5, Občinska hranilnica na Vrhniki 22.1, Mestna hranilnica v Kamniku 16.7, Hranilnica kmetijskih občin v Ljubljani 15.7, Občinska hranilnica v Krškem 14.6, Mestna hranilnica v Ptuj 12.5.

Kupujte domače proizvode!

Vanilin sladkor in Prašek za pecivo:

Za naš

naš se kupujejo naši domači proizvodi: prašek za pecivo, vanilin - sladkor, rumenilo in pudling praški znamke »ADRIA«.

TRGOVCI, torsirajte naše domače proizvode, mi jamčimo za najboljšo kakovost istih

Vpisi v trgovinski register

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Maribor, Rotovski trg št. 6. Besedilo: Močivnik & Ogrizeg.

Obratni predmet: trgovina z manufakturo na debelo.

Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidacijska firma se glasi: Močivnik & Ogrizeg, manufakturna veletrgovina v Mariboru, v likvidaciji.

Likvidatorja: dosedanja družabnika Fr. Močivnik in Waldemar Ogrizeg.

Za zastopanje upravičena: oba likvidatorja podpisujeta kolektivno pisano, tiskano ali s štampiljko odtisnjeno besedilo firme.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 20. oktobra 1932. Firm. 935/32 — A III 146.

*

Sedež: Mleščevo št. 34, občina Gorenjavas, pošta Stična.

Besedilo: Izdelovanje likerjev Anton Rojec, Mleščevo št. 34, pošta Stična.

Obratni predmet: Izdelovanje likerjev. Imetnik: Rojec Anton (mlajši), posestnik in izdelovatelj likerjev v Mleščevem šte. 34.

Okrožno kot trg. sodišče v Novem mestu, odd. II., dne 23. oktobra 1932.

Firm. 164/32. — Reg. A II 59/1.

Izbrisala se je nastopna firma:

Sedež: Celje.

Besedilo: Celjska avto- in strojna delavnica, družba z omejeno zavezo v Celju. Zbog opustitve obrata.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Celju, odd. I., dne 19. oktobra 1932. Firm. 345/32. — Rg. C I 87/21.

Iz združnega registra:

Sedež: Mirna.

Dan vpisa: 25. oktobra 1932.

Besedilo: Strojno mizarstvo Fran Peček, družba z o. z.

Izpremenil se je člen 8. družabne pogodbe z dne 8. maja 1920., posl. št. 800, tako da ima družba samo enega poslovođa.

Vpiše se kot poslovođa Lipovž Anton, zasebnik na Mirni št. 5.

Izbriseta se kot poslovođji Peček Franc in Peček Marija na Mirni.

Okrožno kot trg. sodišče v Novem mestu, odd. II., dne 25. oktobra 1932.

Firm. 157/32. — Reg. C I 14/12.

SLUŽBENI LIST

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 29. oktobra objavlja: Uredbo o prejemkih v naravi šumarskega strokovnega osebja pri upravi državnih gozdov. — Navodila za izvrševanje nadzorstva nad poslovanjem direktij državnih gozdov po bankih upravah. — Prepoved nakupovanja naravnega semena detelje in lucerne po prekupeh brez pooblastila. — Opozorilo in navodila živinorejcem glede pobijanja slinavke in parkljevke. — Sporočilo holandske vlade glede uporabe konvencije o uvozu in izvozu za Curaçao. — Pristop Etiopske k telegrafski konvenciji. — Pristop Kolumbije k zapisniku o amandementih k raznim členom pakta Društva narodov. — Telefonski promet z inozemstvom. — Razglas banske uprave o pobiranju taks po zbornici TOI v Ljubljani. — Razne objave iz »Službenih novic« ter razne razglase, oklice in objave.

Proglas dobrodelnega društva »Varstvo«

Svetovna kriza je med vsemi narodi na svetu povzročila mnogo bede in siromaštva. Tudi naši kraji niso izvzeti; tudi pri nas raste pomanjkanje in uboštvo. Zlasti mnogi ubožni starši so v silnih skrbih, kako bodo preživljali svoje otroke, ker ni denarja, ne obleke, ne živeža. S strahom gledajo v bodočnost. Mnogi starši imajo že šoli odrasle otroke, pa ne vedo kam z njimi; ne vedo in ne znajo poiskati primerne mesta, kamor bi dali svoje otroke, da bi se karkoli izobrazili in si v poznejšem življenju mogli na pošten način služiti vsakdanji kruh.

Toda temu siromaštvu in tej nevednosti in neznanju se da pomagati, če se vsi kot bratje in sestre združimo v društvo in svojim malim bratom in sestricam z združenimi silami pomagamo. Kjer je resnična ljubezen do bližnjega in ljubezen do lastnega naroda, se da vse doseči. To dokazuje družstvo »Narodna zaštita« in društvo »Hrvatski Radišac« v Zagrebu. V teh dveh društvih so se združili vsi hrvatski rodoljubi in rodoljubkinje, da pomagajo svojim malim rojakom in rojakinjam. Človek mora občudovati veliko dobrodelno, narodno, prosvetno in gospodarsko delo, ki ga vršita ti dve društvi. »Zaštita« je pri premožnih posestnikih namestila na prehrano in vzgojo nad 60.000 (šestdeset tisoč) otrok ubožnih staršev. Razen tega je razdelila od leta 1914 do danes 22 milijonov dinarjev v dobrodelne namene. — »Radišac« pa je nastavil nad 15.000 dečkov v razne obrti.

Podobno hoče delovati tudi naše dobrodelno društvo »Varstvo«. Delovalo bo le v Dravski banovini, s sličnimi društvi v državi bo pa v prijateljskih odnosih. Društvo hoče: I. kolonizirati slovenske siromašne otroke in sirote med dobre slovenske družine; II. nameščati trgovske, obrtne, industrijske in kmetijske učence. Nameščati hočemo samo zdrave in nepekvarjene otroke, stare od 6 do 12 let; v poznejše obrtne, trgovske in kmetijske stroke seveda dečke v primernih letih in po zmožnostih. »Varstvo« hoče, da bodi manj učenega proletarijata, pa več dobrih kmetov, obrtnikov, trgovcev in sposobnih delavcev.

Toda društvo ne more dosežati svojih namenov, ako ga ne podpirajo vsi sloji prebivalstva, eni z denarnimi podporami, drugi s potrebnimi informacijami ali s tem, da sprejmejo siromašne otroke na prehrano in vzgojo, ali da sprejmejo potrebne vajence v svoje podjetje.

Zato se obračamo do vseh dobrih src, do vseh blagih Slovencev in Slovenk, ki jim je Bog dal dovolj zemeljskih darov za preživljanje, da sprejmo kakega siromašnega otroka za daljši ali krajši čas na prehrano in vzgojo. Kdor pa ne more prevzeti otroka, naj vsaj z denarno podporo podpre to dobrodelno in narodno akcijo. Društvo »Varstvo« je odprlo svojo pisarno v Ljubljani na Dunajski cesti št. 17 (pritličje, vhod s ceste). Tu sem se pošiljajo vsi darovi in tu se sprejemajo vsi oglasi za siromašne otroke.

Siromašni starši, ki imate dobre in nepekvarjene otroke v starosti 6 do 12 let, pa jih ne morete preživljati in ne oblačiti, obrnite se na društvo »Varstvo« in sporočite, da poskrbi vašim otrokom za daljšo ali krajšo dobo preživljanje in vzgojo pri dobrih ljudeh.

Oni poljedelci, ki žele dobiti 14 ali 15-letnega fanta, da se pri njih izuči praktičnega in naprednega poljedelstva, dalje obrtniki, trgovci, ki žele dobiti vajence, naj se obrnejo v vseh teh zadevah na društvo »Varstvo«, ki jim bo poskrbelo potrebne vajence.

Oni starši, ki želite, da se vaši otroci izuče poljedelstva, kake obrti ali trgovine,

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

sporočite društvu »Varstvo«, da poišče za vašega sina poljedelca, obrtnika, trgovca, ki bi ga hotel sprejeti na izučbo.

Na vse blage Slovence in Slovenke se obračamo z iskreno prošnjo, da bi podpirali vsak po svoji moči namene društva »Varstva« vseh Slovencev. Z združenimi močmi se dá veliko storiti in marsikatera solza obrisati. Društvena članarina letno 10 Din. Sprejme se vsak najmanjši dar. Darežljivosti niso stavljen nikake meje. Vsako leto bomo javno polagali svoj račun in poročilo o svojem delu.

Pri svojem delu bomo ne glede na desno ali levo pomagali po svojih močeh vsakemu, ki je pomoči potreben.

Konkurzi in prisilne poravnave

Odpravljen je konkurz pekovskega mojstra Franca Markiča v Ljubljani, ker ni kritja za stroške postopanja.

Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini krojaškega mojstra Štreva Avguščina v Podturnu pri Toplicah. Poravnalni sodnik Kobe Viktor, poravnalni upravitelj dr. Gros Davorin, odvetnik v Novem mestu. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Novem mestu v sobi št. 52, dne 24. novembra ob pol 11. Rok za oglasitev do 19. XI.

V izvenstečajni poravnalni stvari urarja Wachterja Matije v Novem mestu se preloži poravnalni narok na dan 10. XI. ob pol 11. pri sodišču v Novem mestu, soba št. 30.

Poravnalno postopanje dolžnika Bauma na Franca, posestnika in mesarja v Tratah pri Mariji Snežni, je končano.

Potrjene so poravnave: tvrdke Höfer v Mariboru in trgovca Jonaša Janeza v Murski Soboti.

Cena pšenice se v U. S. A. popravila

Na čičaški borzi so se dvignile cene za pšenico od 44-75 na 45-50 in nato celo na 45-02. Velik padec cen pšenice je nastal vsled tega, ker ima Kanada velike zaloge pšenice, ki jih ne more spraviti na trg. V Kanadi notira pšenica 45-7, ker pa je v zadnjem času padel kanadski dolar za 10 odstotkov, je naravno padla tudi cena kanadski pšenici in to je povzročilo oni ogromni padec cene pšenice v Ameriki, kakršnega še ni bilo v zadnjih 70 letih.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetloilika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72

KLIČARJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLIČARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Tržna poročila

Ljubljanski živilski trg

Gob je na trgu še vedno mnogo in se prodajajo po 4 Din za kg, izbrane pa tudi po 7-8. Grozdja je že malo na trgu. Belokranjci ga ponujajo po 4 Din za kg. Zelo mnogo je bilo na sobotnem trgu kostanja. Domač kostanj je lep in se prodaja po 3 Din, uvoženi kostanj pa je po 10-12 Din, dasi ni skoraj nič boljši od domačega. Zelenjadni trg je bil dobro založen. Vse merice različne zelenjave so se prodajale večinoma po dinarju. Zelje se bo najbrže podražilo. Na drobno se je prodajalo po 80 do 90 par za kg in po isti ceni se je prodajal tudi krompir, ki ga pa ni bilo mnogo. Na perutninarskem trgu so že prodajali prve gosi po 45 Din. Jajca so se pocenila in se prodajala po 75 par.

Zelo veliko pa je bilo na trgu raznih cvetic in more se reči, da je bil trg čisto pod utisom bližnjih Vseh Svetih. Cena je bila za cvetlice zelo različna in se je moglo dobiti šopke krizantem že za 2 dinarja. Umetni šopki na stojalih so se prodajali po 50 Din.

*

Šimenski sejem v Zagrebu

Dogon na letošnjem Šimenskem sejmu ni bil tako velik ko lani. Deželni pridelkov pa je bilo na trgu zelo mnogo, ker vsled splošnega pomanjkanja denarja skuša vse spraviti svoje pridelke v denar. Na sejmu je bilo poleg domačih kupcev tudi mnogo tujcev, zlasti Avstrijcev in Italijanov. Kupovali so konje in živino, toda samo težko in dobro pitano živino. Takšne živine pa je bilo na trgu precej in nekateri kmetje so postavili na trg živino, ki za sluzi vse priznanje. Nekateri pari volov od teh dobrih živinorejcev so tehtali po 1600 in tudi več kil, en bik pa je tehtal celo 1000 kil. Težko živino so Italijani plačevali po višji ceni in sicer vole po 5 do

6-50, bike pa po 5 Din za kg žive teže. Tudi kramarjev in raznih prodajalcev živil je bilo na trgu zelo veliko, kar je najboljši dokaz dobrega obiska sejma.

Na sejmu je bilo prignanih: 184 bikov, 568 krav, 74 junic, 276 volov, 118 juncev, 107 telet, 1050 konj in žrebet, 15 ovc in drobnice, 384 svinj in 198 pujskov. Dosežene so bile te cene: biki po 3-5, krave za klanje 2-3-50 za kg žive teže, krave mlekarice po 1000 do 1600 Din za rep, junice za klanje po 4-5 za kg žive teže, junice za rejo po 800 do 1400 Din za rep, voli I. vrste po 5-6-50, II. po 3-4-50, bosanski po 2-50-4, junci po 3-4-50, pitane svinje po 8-10-50, nepitane po 7-10 za kg žive teže, pujski po 45 do 130 za kos, ovce po 150 do 220, koze po 60 do 120 za glavo, konji po 900-3000 za par, žrebeta po 400 do 800; sremske svinje zaklane po 12, živa teleta po 5-7, zaklana po 6-8 za kilogram.

Deželni pridelki. Detelja (42 voz) po 75 do 80 za 100 kg, seno (127 voz) po 55 do 60, slama za hrano 50 do 55 Din za 100 kg. Drva (195 voz) po 90 za en meter. Krompir (8 voz) po 0-65 do 0-75 in zelje (420 voz) po 0-60 do 1- za kilogram.

*

Vinski trg

Po poročilu Vinarskega društva v Mariboru je položaj na vinskem trgu ta:

V ljubljanskem okraju je bila trgategv zgodnja. Vino po 1-25-1-75, boljše po 2-2-50, najboljšo po 3 Din. Sladkorja je od 17 do 19, boljše vrste ga imajo tudi po 20-22.

Ptujski okraj. Trgategv še ni končana. Navadno vino od 16-18, boljše od 18 do 22 sladkorja. Mošt po 2-50-3. Vina bo več ko lani.

Konjski okraj. Letošnji mošt ima manj sladkorja, a tudi manj kisline, da bo vino zelo pitno. Mošt ima povprečno 17-20° sladkorja in 6-11° kisline. Cene moštu še niso ustaljene. V gostilnah je mošt po 6 Din za l.

Bizeljsko. Glavna trgategv je bila ob sončnem vremenu izvršena sredi oktobra. Dobre oskrbovani vinogradi v srednji in višji legi so obrodili tako dobro, da je bil marsikateri viničar v stiski za posodo. Prodalo se je šele par vagonov vina po 3 Din liter. Po gostilnah sta mošt in vino po 8 Din.

Metlika. Trgategv je bila sredi oktobra končana. Boljše vrste imajo tudi več ko 20° sladkorja, navadne od 15-17°. Mošt je imel burno in dolgo kipenje, kar pomeni, da bo vino dobro. Portugalka se prodaja po 1-50 do 5-50, za drugo vino cene še niso ustaljene. Vina bo manj, a bo boljše. Po novejšem poročilu pa so se cene že dvignile in se prodaja navadno vino po 3-4 Din, portugalka, ki jo je že zelo težko dobiti, pa po 5 Din.

Razno

Dohodki ameriških predsedniških kandidatov. V kratkem bodo v Združenih državah Severne Amerike predsedniške volitve, za katere vlada vsled njih pomembnosti povsod največje zanimanje. Posebno pa se svet zanima tudi za osebnosti obeh glavnih protikandidatov in tako je nastalo tudi vprašanje, kdo od obeh ima več dohodkov. Seveda so ameriški listi takoj odgovorili na to vprašanje in objavili podrobne podatke o premoženju obeh kandidatov. Po teh podatkih ima demokratski kandidat Franklin Roosevelt obenem s svojo ženo na leto 42.500 dolarjev dohodkov. 25.000 dolarjev dobi na leto kot guverner Newyorka, dohodki njegove odvetniške pisarne, učiteljska plača njegove žene in drugi manjši zaslužki mu dajo 5000 dolarjev, od vrednostnih papirjev pa dobi na leto 12.500 dolarjev obresti. Republikanski kandidat Hoover je še enkrat bogatejši in njegovo premoženje znaša osem milijonov dolarjev, kar mu daje na leto 90.000 dolarjev obresti.

*

Vagonov je bilo natovorjenih v septembru 135.680, v avgustu 121.894, lani v istem času pa 161.150, oz. 164.402.

V naaš pristanišča je prišlo letos v septembru 8312 ladij z 1.535.000 tonami (lani 9489 z 1.645.000), od teh naših 7804 (8914) z 1.165.000 (1.363.000) tonami.

Podmornice za Argentino izdelujejo italijanske ladjedelnice v Tarentu. Tri podmornice so že bile Argentini izročene.

Podjetje »Carnegie Steel« je znižalo ceno tračnic od 43 dolarjev na 40 za tono.

Uvozne carine na les bo Francija na zahtevo svojih lesnih producentov podvojila.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Torek, dne 1. novembra: Zločin in kazen. Izven. Znižane cene.

Sreda, dne 2. nov.: Lopez. Red Sreda. Četrtek, dne 3. novembra. Gospa Inger. Red A.

Petek, dne 4. nov.: Zaprt (generalka). Sobota, dne 5. novembra: Veseli vinar. Premijera. Izven.

Opera, začetek ob 20.

Torek, dne 1. novembra: Rigolletto. Izven. Znižane cene.

Sreda, dne 2. nov.: Zaprt (generalka). Četrtek, dne 3. novembra: Zaljubljen v tri oranže. Red C.

Petek, dne 4. novembra: Zaprt.

Mestni tesarski mojster

Josip Kregar, Ljubljana
Kodeljevo štev. 19. Telet. 26-96

se priporoča cenjenemu občinstvu za naročila tesarskih del, kakor: modernih lesenih hiš, raznih ostrešij, lesenih stopnic in vseh v to stroko spadajočih del po lastnih kakor tudi po podanih načrtih.

TVORNICA ZRCAL IN BRUSILNICA STEKLA
A. VRBOVEC, LJUBLJANA
ZA GRADOM (na koncu Strelške ulice)

Izdeluje vsakovratna brušena in nebrušena zrcala in stekla. Stekla za avtomobile in kočije. Graviranje in mlatenje stekla. Popravlja stara, pokvarjena zrcala. Izdeluje tudi reklamna ogledala.

POSTREŽBA TOČNA IN SOLIDNA!

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 -- MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

VELETRGOVINA
kolonijalne in
špecerijske
robe

Jvan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

KUVERTA
LJUBLJANA

Trgovska 2. Votarski pot 1

TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

Trgovci in industriji!

Trgovski

list

se priporoča za
inseriranje!

Kupujte domače blago!

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15

Telefon št. 2282

Na malo Na veliko

Ustanovljeno 1839

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani